

Kronika 2010
(opracował Bogdan Wszolek)

W roku 2010 zmarł mgr Jan Wieczorek – przez dziesięciolecia aktywny częstochowski miłośnik astronomii, kontynuator tradycji ks. Bonawentury Metlera. Ostatnio, członek zarządu Metlerowców. Odszedł dnia 2 września, tak samo jak Bonawentura Metler 71 lat wcześniej

Grzegorz Madej otrzymał dyplom magistra fizyki w AJD pisząc pracę: „Człowiek i Kosmos - pogładowa prezentacja planetaryjna”.

Mateusz Malenta z Częstochowy podjął studia astronomii na uniwersytecie w Manchesterze.

Spotkania u Metlerowców

Tradycyjnie w środy o godzinie 19. odbywały się w Planetarium spotkania członków i sympatyków Częstochowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Miłośników Astronomii. W ciągu roku zrealizowano 35 spotkań, przy średniej frekwencji 27 osób. Odczyty środowe przedstawiali przeważnie częstochowscy miłośnicy – najczęściej: Waldemar Zwierzchlejski, Bogdan Wszółek i Tomasz Barański. Występowali też studenci AJD, a nawet częstochowscy licealiści. Na zaproszenie Bogdana Wszółka przybyło z wykładami też wielu znakomitych gości spoza Częstochowy:

Dr Adam Michalec (Kraków, 14.04.) – Nasze Słońce

Dr Grzegorz Michałek (Kraków, 24.04.) – Żyjąc z gwiazdą na karku

Prof. dr hab. Edwin Wnuk (Poznań, 12.05.) – Kosmiczne śmieci

Prof. dr hab. Iwan Andronow (Odessa, 12.05.) – Astronomia amatorska w Odessie i na Ukrainie

Dr Jacek Szabelski (Łódź, 26.05.) – Badania LHC w CERNie, a kosmologia

Mgr Mieczysław Borkowski (Łódź, 20.10.) – Królowa Nieba

Prof. dr hab. Krzysztof Maślanka (Kraków, 10.11.) – Problem Einsteina: czy
Księżyc jest tylko wtedy, gdy ktoś na niego patrzy?
Mgr Elżbieta Kuligowska (Kraków, 17.11.) – Historia radioastronomii
Jakub Malohlava (Ostrawa, 8.12.) – Protonated Water Clusters

Waldemar Zwierzchlejski uświetnił spotkania serią bieżących wiadomości kosmicznych „Astroexpress”. Wraz z Arturem Leśniczkiem upowszechnili te wiadomości na stronie Częstochowskiego Oddziału (www.ptma.ajd.czyst.pl).

Powiększenie zbiorów bibliotecznych

Biblioteczka Metlerowców wzbogaciła się w roku 2010 o duże ilości czasopism popularno-naukowych oraz książek astronomicznych. Zostały one подарowane przez Panią Magdalenę Janiczek oraz przez Grzegorza Czepiczka. Pani Janiczek przekazała prywatne zbiory zgromadzone przez Jej męża, ś.p. Romana Karola Janiczka. Po zakończeniu prac katalogowych, książki i czasopisma będą wypożyczane zainteresowanym miłośnikom astronomii.

Z astronomią do publiczności

Instytucjonalnie, ciężar odpowiedzialności za popularyzację wiedzy astronomicznej w Częstochowie spada obecnie na Planetarium Instytutu Fizyki AJD. Jego kierownik – magister astronomii – Tomasz Kisiel, stara się ubogacać ofertę pokazów, i w miarę możliwości włącza się w imprezy organizowane przez Miasto, takie jak np. Noc Kulturalna.

W 2010 roku odbyło się wiele akcji popularyzacji astronomii, w wykonaniu Metlerowców, tak w Częstochowie jak i poza nią. Sam tylko Bogdan Wszolek wygłosił ponad 30 proszonych wykładów popularnych z astronomii, poczynając od grup szkolnych, a na Uniwersytetach III wieku kończąc. Wyjątkowo aktywnie w dzieło popularyzacji astronomii włączył się Kazimierz Błaszczak. Doprowadził do zorganizowania międzyszkolnego koła astronomicznego w Wieruszowie i czyni starania dla utworzenia tam planetarium i obserwatorium astronomicznego. Wielką aktywnością popularyzatorską w Częstochowie wykazał się również Waldemar Zwierzchlejski, który sprowadził z USA kamień księżycowy i współorganizował jego wystawę w Ratuszu Miejskim.

Strona internetowa PTMA

Po zmianie w organizacji ruchu miłośniczego w Częstochowie, z dawnej SACTN na Częstochowski Oddział PTMA, Artur Leśniczek opracował nową stronę: www.ptma.ajd.czyst.pl i ciągle ją doskonalili.

Częstochowscy studenci z wizytą w słynnych obserwatoriach

Dnia 02.02.2010 dwoje studentów, Sylwia Kusiak i Piotr Kraj, działających w Sekcji Astronomicznej Koła Naukowego Studentów Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego AJD, zwiedziło Obserwatorium Astronomiczne w Teide (Hiszpania) położone na wysokości 2400 m n.p.m. Obserwatorium jest częścią Instytutu Astrofizycznego de Canarias. Zostało ono utworzone w 1964 roku i dzięki bardzo dobrym warunkom do obserwacji astronomicznych, pozyskało wiele teleskopów z całego świata i stało się jednym z pierwszych międzynarodowych obserwatoriów astronomicznych. Dzięki uprzejmości miejscowych astronomów udało im się zobaczyć kilka wielkich teleskopów optycznych i wysłuchać wykładów dotyczących działalności obserwatorium.

Sylwia Kusiak i Piotr Kraj przy jednym z największych teleskopów obserwatorium w Teide.
(Fot. P.Kraj)

Dnia 10 maja 2010 roku ci sami studenci odwiedzili jeden z największych astronomicznych ośrodków na świecie, Paryskie Obserwatorium Astronomiczne. Obserwatorium jest siedzibą Międzynarodowego Biura Czasu (International Time Bureau) i utrzymanego w dobrym stanie słonecznego obserwatorium przy Meudon i radioastronomicznego obserwatorium przy Nancy. Znowu, dzięki serdecznemu przyjęciu przez miejscowych astronomów, studentom udało się wysłuchać wielu szczegółów dotyczących obserwatorium

oraz zobaczyć wiele stanowisk pracy naukowej zwyczajowo niedostępnych dla zwiedzających.

Młodzieżowe Seminarium Astronomiczno – Astronautyczne

Dnia 8 marca 2010 roku rozegrano w Planetarium Instytutu Fizyki AJD w Częstochowie finał etapu wojewódzkiego (śląskie) XXXVI Ogólnopolskiego Młodzieżowego Seminarium Astronomiczno – Astronautycznego (OMSA). Do tego finału zakwalifikowało się 12 osób, spośród 44 startujących. Organizacją konkursu zajęli się głównie Magdalena Wszolek (Kuratorium Oświaty) i Bogdan Wszolek (Instytut Fizyki AJD). Pomagali im: Grażyna Cierniewska-Muskała, Beata Onak, Maria Wasik-Tyrała i Urszula Jeruszka. Referaty wygłosiło 12 uczniów, spośród których wytypowano 2 osoby do czynnego udziału w Seminarium Ogólnopolskim w Grudziądzu: Mateusza Malentę (VII LO w Częstochowie, temat referatu: Planety pozasłoneczne. Układ należący do gwiazdy Gliese 581) i Radosława Siwca (Zespół Szkół Mechaniczno – Elektrycznych w Żywcu, temat referatu: Solaris) oraz 2 osoby do udziału biernego: Weronikę Skupień (Zespół Szkół Ekonomicznych im. Oskara Langego w Wodzisławie Śląskim) i Mariusza Setlaka (Zespół Szkół Spożywczych im. Dr B. Hagera w Zabrze). W finale ogólnopolskim, rozegranym w Grudziądzu w dniach 25–27 marca 2010 roku Radosław Siwiec i Mateusz Malenta zajęli wysokie miejsca, odpowiednio – szóste i ósme.

Organizatorzy i uczestnicy finału wojewódzkiego XXXVI OMSA. (Fot. B. Wszolek)

Walne Zebranie AN

Dnia 17 kwietnia 2010 w Obserwatorium Astronomicznym UJ w Krakowie odbyło się pierwsze (po założycielskim) walne zebranie stowarzyszenia Astronomia Nowa. Ustalono roczną składkę członkowską na poziomie 12 złotych. Przyjęto plan działania na kolejny rok i przedyskutowano, przedstawione przez prezesa AN – Bogdana Wszółka, propozycje logo stowarzyszenia. Zgodnie z przyjętymi ustaleniami jego ostateczną formę graficzną (jak na ilustracji obok) opracowali Magdalena Żurawska i Kamil Wszółek. Zgodnie z pomysłem Bogdana Wszółka, logo nawiązuje do dzieła Keplera „*Astronomia nova*” z 1609 roku oraz do zawartych w nim praw ruchu planet (pierwsze i drugie prawo Keplera). Wykorzystano rycinę nr 56 zawartą w dziele „*Astronomia nova*” Keplera.

Niebawem po walnym zebraniu Artur Leśniczek założył i opracował stronę internetową stowarzyszenia:

www.astronomianova.org

Uczestnicy walnego zebrania AN: Od lewej (siedzą) Teresa Rudnicka, Marek Nowak, Julita Ozga, Bogdan Wszółek, Sylwia Kusiak, Marek Jamrozy, Stanisław Ryś, (stoją) Agnieszka Kuźmicz, Ryszard Rejment, Patrycja Żurawska, Grzegorz Maruszczyk, Agnieszka Debudej, Karina Bączek, Anna Jura, Kamil Wszółek, Magdalena Żurawska, Kazimierz Błaszczak, Marian Soida, Artur Kuźmicz, Marek Weźgowiec i Włodzimierz Godłowski. (Fot. B. Wszółek)

II Bieg Astronomiczny

Dnia 9 maja 2010 roku rozegrano II Bieg Astronomiczny z Jasnej Góry na Ostrą Górę w Pabianicach. Dystans 27 km przebiegli Ryszard Staniewski (czas: 2:52) i Bogdan Wszolek (czas: 3:02).

Meta II Biegu Astronomicznego na Ostrej Górze. Od lewej: Ryszard Staniewski, Magdalena Wszolek, Bogdan Wszolek i Grzegorz Maruszczyk. (Fot. B. Wszolek)

Wystawa astronomiczna w Muzeum Częstochowskim

Od kwietnia do lipca 2010 w pawilonie Muzeum Częstochowskiego w Parku im. St. Staszica gościła wystawa astronomiczna, opracowana przez Uniwersytet Jagielloński z okazji Międzynarodowego Roku Astronomii, zatytułowana: „Od lunety Galileusza do teleskopów kosmicznych”. Oprócz licznych plasz poglądowych wystawiono wiele dawnych instrumentów astronomicznych oraz modele teleskopów kosmicznych. Na prośbę Muzeum, Częstochowski Oddział PTMA wypożyczył swoją odrestaurowaną lunetę Metlera, dla uświetnienia wystawy lokalnym akcentem. Częstochowscy miłośnicy astronomii, Marek Nowak i Tomasz Kisiel, prowadzili też sporadycznie odpłatne prelekcje dla młodzieży szkolnej odwiedzającej wystawę.

Luneta Metlera wypożyczona do Muzeum Częstochowskiego na czas trwania wystawy „Od lunety Galileusza do teleskopów kosmicznych” (wiosna 2010). (Fot. B. Wszolek)

Konferencja naukowa „Astrophisica Nova”

W dniach 12–13 maja 2010 odbyła się w Planetarium IF AJD II Częstochowska Konferencja Młodych „Astrophisica Nova” zorganizowana przez Instytut Fizyki AJD oraz Obserwatorium Astronomiczne UJ. Konferencja miała charakter międzynarodowy, uczestniczyło w niej ponad 60 osób. Wygłoszono sześć wykładów proszonych i szesnaście zwykłych. Przyczyńki konferencyjne zamieszczono w 4. części niniejszego kalendarza. Konferencji towarzyszyło wyświetlanie pokazów planetaryjnych, zwiedzanie starej biblioteki jasnogórskiej, zwiedzanie wystawy w Muzeum Częstochowskim „Od lunety Galileusza do teleskopów kosmicznych”, zwiedzanie Częstochowskiego Centrum Multimedialnego urządzonego w odnowionym dawnym obserwatorium astronomicznym. Po zakończeniu konferencji odbyło się zebranie Zarządu Polskiego Towarzystwa Astronomicznego, na które przybyli astronomowie z wielu krajowych ośrodków. Niektórzy mieli okazję po raz pierwszy w życiu zakosztować atrakcji oferowanych przez planetarium cyfrowe i byli nimi zauroczeni.

Uczestnicy konferencji podczas zwiedzania starej Biblioteki Jasnogórskiej. (Fot. B. Wszolek)

Konferencję wspomagały organizacyjnie i finansowo Polskie Towarzystwo Astronomiczne, stowarzyszenie Astronomia Nova oraz Częstochowski Oddział Polskiego Towarzystwa Miłośników Astronomii.

Galeria astrożartów

W sali dydaktycznej nr 4003, przy Planetarium Instytutu Fizyki AJD, staraniem Bogdana Wszółka i przy pomocy artystycznej Doroty Kaczmarczyk (PTMA Częstochowa), urządono stałą wystawę astrożartów autorstwa Jacka Drażkowskiego z Torunia.

Forum Młodych Nauki

Dnia 27 maja na Wydziale MP AJD odbyło się VI Interdyscyplinarne Seminarium Studenckie „Forum Młodych Nauki”.

Uczestnicy seminarium przy plakatach. Od lewej: Marek Morawski, Agnieszka Debudej, Bogdan Wszolek, Sylwia Kusiak, Marcin Hauser i Katarzyna Marciniak. (Fot. B.Wszolek)

Podczas sesji „Fizyka i Astronomia” przedstawiono następujące prace:

Agnieszka Debudej i Bogdan Wszolek - Obraz spektroskopowy środowiska międzygwiazdowego w kierunku ω Ori

Sylwia Kusiak i Bogdan Wszolek - Obraz spektroskopowy środowiska międzygwiazdowego w kierunku ϵ Ori

Agnieszka Kuźmich i Bogdan Wszolek - Międzygwiazdowe pasma rozmyte – ile ich jest?

Katarzyna Marciniak i Bogdan Wszolek - Orion w podczerwieni

Marek Morawski i Bogdan Wszolek - Przegląd optycznych linii atomowych i molekularnych pochodzenia międzygwiazdowego

Grzegorz Madej - Możliwości i perspektywy współczesnego planetarium cyfrowego.

Konkurs Urania

Dnia 8 czerwca w Planetarium IF AJD odbył się finał VII Okręgowego Konkursu Astronomicznego "URANIA" dla młodzieży z gimnazjów i ze szkół ponadgimnazjalnych. Konkurs zorganizował Częstochowski Oddział PTMA oraz Instytut Fizyki AJD. Etap wstępny, decydujący o kwalifikacji do finału, polegał na poprawnym rozwiązaniu przynajmniej dwóch spośród pięciu zadań ogłoszonych pod koniec zeszłego roku. W rozgrywkach finałowych uczniowie mieli odpowiedzieć na 30 pytań (test wyboru). W finale wzięło udział 45 osób. W grupie licealistów pierwsze miejsce zajął Dominik Krzemiński (ZS CKN w Częstochowie), a w grupie gimnazjalistów Jakub Gania (Gimn. nr 2 w Lublińcu). Nagrody ufundowały Urząd Miasta Częstochowy (1000 złotych) i Polskie Towarzystwo Astronomiczne (zeszyty Uranii – PA na łączną wartość 700 złotych). Dla uczestników konkursu w Planetarium Instytutu Fizyki AJD wyświetlono pokaz „Lodowe Krainy”. Bliższe szczegóły dotyczące konkursu podano na stronie www.ptma.ajd.czyst.pl.

Finał VII konkursu astronomicznego URANIA. Uczestnicy, opiekunowie i organizatorzy na tarasie widokowym w Instytucie Fizyki AJD. (Fot. M.Malenta)

Walne zebranie Częstochowskiego Oddziału PTMA

Dnia 16 czerwca w Planetarium Instytutu Fizyki AJD odbyło się walne zebranie Metlerowców. Wybrano delegatów na Ogólnopolski Zjazd PTMA w osobach: Bogdan Wszolek i Waldemar Zwierzchlejski. Wybrano też osoby rezerwowe na ten zjazd – Agnieszkę Debudej i Artura Leśniczka.

Noc Świętojańska

Wieczorem 23 czerwca Metlerowcy spotkali się przy zamku w Mirowie by przy ognisku i na wesoło przywitać lato. Po pięknym zachodzie Słońca na niebie pojawiły się gwiazdy, efektownie ubogacając biesiadny klimat spotkania.

Naukowo we Francji

W dniach 24–31 lipca dr Bogdan Wszolek odbył podróż naukową do Francji. Jako kierownik międzynarodowej grupy badającej międzygwiazdowe pasma rozmyte spotkał się z francuskimi i włoskimi uczonymi dla rozpoznania ich warsztatu badawczego oraz dla omówienia kluczowych zagadnień dotyczących niedawno rozpoczętej współpracy. Szczegółowy opis wydarzenia zawiera relacja Bogdana Wszoleka „Gwiezdnym szlakiem z Częstochowy do Lourdes i na Pic du Midi” zamieszczona w tym kalendarzu.

Pic du Midi (2897 m n.p.m.), 26 lipca 2010. Bogdan Wszolek przy kopule 2-metrowego teleskopu Bernarda Lyota. W dole pod chmurami znajduje się Lourdes. (Fot. B. Wszolek)

Wakacyjna wyprawa naukowo-turystyczna na Ukrainę

W dniach 14–31 sierpnia dr Bogdan Wszolek zorganizował dla astronomów, studentów i miłośników astronomii, głównie z Częstochowy i Krakowa, wyjazd naukowo-turystyczny na Ukrainę. Program astronomiczny obejmował: w Karpatach Wschodnich wejście na Pop Iwan (Czarnohora) do ruin przedwojennego polskiego obserwatorium astronomicznego, w Odessie udział w konferencji naukowej o gwiazdach zmiennych, na Krymie zwiedzanie wszystkich współczesnych obserwatoriów astronomicznych oraz zrujnowanych i współczesnych stacji naziemnej obsługi lotów kosmicznych. Program turystyczny zawierał liczne wędrowki górskie, kąpiele morskie i zwiedzanie miast i miasteczek (Lwów, Odessa, Sewastopol, Jałta, Simeiz, Ałupka, Kijów).

Szczegółowy opis wyprawy zawiera relacja Bogdana Wszółka „Astronomicznie na Ukrainie” zamieszczona w tym kalendarzu.

Najwytrwalsi przy runach obserwatorium na Popie Iwanie. Mają za sobą 36-godzinną podróż, z czego 16 godzin piechotą z całym podróżnym bagażem. Przed nimi 6 godzin wędrówki, zanim zaspokoją głód i pragnienie, zanim się wreszcie umyją i pójną spać. (Fot. B. Wszólek)

Zjazd PTMA w Puławach

W dniach 1–3 października odbył się w Pałacu Czartoryskich w Puławach XL Walny Ogólnopolski Zjazd Delegatów Polskiego Towarzystwa Miłośników Astronomii. Częstochowę reprezentowali na zjeździe: Agnieszka Debudej i Bogdan Wszólek. Dokonano wyboru władz Towarzystwa i podjęto plany działania na następną kadencję. Po części sprawozdawczo wyborczej uczestnicy Zjazdu wysłuchali wykładu Bogdana Wszółka „Międzygwiazdowe pasma rozmyte”.

Agnieszka Debudej przed pałacem Czartoryskich w Puławach. (Fot. B. Wszólek)

Goście z Francji

Dnia 13 września odbyło się w Planetarium Instytutu Fizyki AJD spotkanie Częstochowskich miłośników astronomii z zarządem Błękitnej Gwiazdy z Lourdes. Grupę francuską reprezentowali: Marie-Therese Chaubon (przewodnicząca Błękitnej Gwiazdy), Hubert Landes (vice przewodniczący), Yvette Landes i Pierre Chaubon. Z ramienia Urzędu Miasta Częstochowy grupą opiekowała się Pani Ewa Lupa. Na spotkaniu Bogdan Wszolek zaprezentował dotychczasowe rezultaty rozpoczętej w roku 2008 współpracy astronomicznej pomiędzy Lourdes i Częstochową. Po prezentacji odbyła się żywa dyskusja dotycząca współpracy na poziomie astronomii amatorskiej, gdyż współpraca w zakresie naukowym rozwija się już wspaniale dzięki zaangażowaniu Michela Auriere i Bogdana Wszolka. Z entuzjazmem przyjęto zaproszenie społeczności Lourdes do uczestnictwa w organizowanym przez Astronomię Nową i PTMA konkursie „Ars Astronomica”. Ustalono, że latem 2011 z Lourdes przyjadą do Częstochowy przedstawiciele tamtejszego Klubu Astronomicznego celem ustalenia głównych kierunków współpracy miłośniczej pomiędzy bratnimi miastami.

Jurajski Park Nauki

Stowarzyszenie Astronomia Nova podjęło w roku 2010 decyzję o przystąpieniu do realizacji planu utworzenia nowoczesnego parku nauki na Jurze Krakowsko Częstochowskiej. Więcej szczegółów zawiera notka Bogdana Wszolka „Wizja utworzenia Jurajskiego Parku Nauki” zamieszczona w tym kalendarzu.

Kamień z Księżyca w Częstochowie

W 1972 roku Gene Cernan i Jack Schmitt, astronauci misji Apollo-17, zebrali i sprowadzili na Ziemię 110 kg materii księżycowej. Częścią tej materii był kamień bazaltowy o masie 8110 gramów. NASA oznaczyła go numerem 70215. Pochodzi on z doliny Littrowa w górach Taurus, które ciągną się wzdłuż obrzeża Morza Jasności (Mare Serenitatis). Dla celów badawczych kamień został pocięty na wiele części. Kawalek z numerem 70215.41, o masie 120 g, został zatopiony w przezroczystym plastiku i służy celom wystawienniczym.

Staraniem Waldemara Zwierzchlejskiego, wice prezesa Częstochowskiego Oddziału PTMA, kamień ten został sprowadzony z USA do Częstochowy. Połączonymi siłami Częstochowskiego Oddziału PTMA, Władz Miasta, Muzeum Częstochowskiego oraz firmy ZETO, zorganizowano wystawę kamienia w Ratuszu Miejskim. Otworzył ją 15 października dr Bogdan Wszolek, wygłaszając uroczystą mowę „do kamienia”:

Kamień księżycowy z bliska (z lewej). Bogdan Wszolek i Waldemar Zwierzchlejski przy kamieniu księżycowym (z prawej) (Fot. B.Wszolek, A.Strzelecki)

„Witaj nam dostojny gościu w Częstochowie!

Przybyłeś z drugiego świata – zupełnie innego niż nasz ziemski. Przyzwyczyłeś się tam do wiecznie czarnego nieba, z tkwiącymi w nim świetlistymi punktami – gwiazdami. Ubrałeś się dla nas w czarny kostium zdobiony srebrzystymi cekinami, nawiązujący kolorystycznie do twojego nieba. Twój świat przenika idealna i nieustanna od miliardów lat cisza! W tej ciszy przyglądałeś się Ziemi – królowej waszego nieba. A obserwowałeś ją nieustannie przez ostatnie 4 miliardy lat, leżąc spokojnie u wybrzeży Mare Serenitatis, Morza Jasności. Znasz dzieje Ziemi doskonale. Przecież ani na sekundę nie spuszczałeś z niej oka. Pamiętasz ją w stanie niespokojnego formowania, potem widziałeś ją ostygającą i przybierającą ustalony kształt. Pamiętasz Ziemię, kiedy była jeszcze mineralna, nieożywiona. Potem mogłeś zauważyć pierwsze zaczątki życia roślinnego i zwierzęcego. Z typowym dla ciebie spokojem obserwowałeś rozmaite przeobrażenia Ziemi. W końcu mogłeś dostrzec na niej człowieka. Kiedy ten zaczął budować rakiety mogłeś doznać ekscytacji. Pojawiła się dla ciebie szansa oderwania się od twojego świata. I doczekałeś się chwili, kiedy podeszła biała istota podniosła Cię, otrzepała z kurzu, i widać się jej spodobałeś, bo zabrała Cię z sobą. Drżałeś przelękniony „oj co to będzie!”. Okazałeś się być twardzielem, więc przetrwałeś nie lekką podróż na Ziemię. Potem poddano Cię dziwnym zabiegom. Poczuleś na sobie przenikliwe spojrzenia tych ziemskich istot. Poznałeś, co to jest hałas. Z niewiadomych ci powodów stałeś się 6 razy cięższy niż wcześniej. Zauważyłeś, że tu na Ziemi czas płynie jakby 30 razy szybciej niż w twoim świecie. Wszystko to stało się dla ciebie tak szybko i niespodzianie. W końcu zatopiono cię w przezroczystej masie i od czasu do czasu pochylają się nad tobą ziemskie istoty i wtedy na chwilę przestają rozmawiać i tak ci się jakoś dziwnie, tymi swoimi podwójnymi detektorami, przyglądają”.

Przy kamieniu z Księżyca w Ratuszu Miejskim w Częstochowie stoją od lewej: Grzegorz Czepiczek, Dorota Czepiczek, Bogdan Wszolek i Waldemar Zwierzchlejski.
(Fot. A. Strzelecki)

W dalszej części uroczystości zebrani oglądali z zachwytem kawałek Księżyca oraz plansze tematyczne. Następnie wysłuchali wykładu Waldemara Zwierzchlejskiego, o tym jak doszło do tego, że eksponowany kawałek Księżyca znalazł się na Ziemi, a potem w Częstochowie. Na koniec obejrżeli film przybliżający szczegóły misji Apollo 17.

Informacja o wystawie kamienia księżycowego na balkonie Ratusza. (Fot. B. Wszolek)

Kamień oraz wystawę towarzyszącą (w tym filmy) można było oglądać w godzinach otwarcia Muzeum Częstochowskiego do 10 listopada. Odpłatność: 4 zł. normalna, 3 zł. ulgowa. Zwiedzającym wydawano poświadczenia, że widzieli kamień księżycowy oraz umożliwiono wejście na seans w Planetarium Instytutu Fizyki AJD z zastosowaniem ekstra zniżki. Raz w tygodniu przy kamieniu odbywały się wykłady dla publiczności o tematyce astronomicznej i astronautycznej. Wygłaszali je na przemian Waldemar Zwierzchlejski oraz Bogdan Wszółek. Mimo wszystko, kamień księżycowy obejrzało w Częstochowie zaledwie około 700 osób, w tym około 300 spoza Częstochowy.

Starania o kamień księżycowy (jego szacunkowa wartość to 40 milionów USD) trwały dwa lata i do samego końca nie było pewności, że kamień trafi do Częstochowy. Zabiegi Waldemara Zwierzchlejskiego i wielu pomagających mu osób z Polski i z USA oraz splot szeregu sprzyjających okoliczności, często graniczących z cudem, ostatecznie sprawiły, że wystawę uskuteczniło. Szkoda tylko, że cały trud pozyskania i sprowadzenia kamienia księżycowego nie znalazł w Częstochowie należnego społecznego zainteresowania i uznania.

Kamień księżycowy przy zegarze Metlera w rękach Agnieszki Debudej i Bogdana Wszółka w dniu zakończenia wystawy. (Fot.M.Nowak)

Kosmonauta w Częstochowie

Na zaproszenie dr. Bogdana Wszółka w dniu 28 października 2010 Częstochowę odwiedził jedyny polski kosmonauta, Mirosław Hermaszewski.

Gen. Mirosław Hermaszewski podczas wykładu w AJD. Po prawej autograf polskiego kosmonauty z datą 28.10.2010 dla Muzeum. (Fot. B. Wszolek)

Program wizyty obejmował:

(11–13:30) Publiczny wykład kosmonauty „Zdobycie Księżyca” w Ratuszu Miejskim, w miejscu gdzie wystawiono kamień księżycowy.

(13:30–17) Uroczysty obiad w towarzystwie władz AJD oraz organizatorów częstochowskiej wystawy kamienia księżycowego. Krótki relaks.

(17–19) Wykład kosmonauty w auli AJD na temat „Stres w locie kosmicznym”

(19:30–22) Kolacyjne spotkanie z miłośnikami astronomii w lokalu „Chata”.

Kosmonauta otrzymuje potwierdzenie, że widział kamień księżycowy. (Fot. A. Strzelecki)

Koszty pobytu Pana Generała w Częstochowie pokryły wspólnie: Muzeum Częstochowskie i AJD. W ramach wizyty kosmonauta obdarował autografami setki osób i pozował do wielu zdjęć.

Gen. Mirosław Hermaszewski z opiekunem i członkami Sekcji Astronomicznej Koła Naukowego Studentów WMP AJD. Od lewej: Bogdan Wszolek, Sylwia Kusiak, Mirosław Hermaszewski, Agnieszka Debudej, Paulina Błach i Piotr Kraj. (Fot. M. Nowak)

Piknik naukowy

W dniu 18 listopada 2010 roku w Planetarium Instytutu Fizyki AJD odbył się I Piknik Naukowy „pod gwiazdami”. W obecności JM Rektora AJD oraz Dyrektora Instytutu Fizyki pracownicy naukowcy i przedstawiciele różnych sekcji

Koła Naukowego Studentów Wydziału Matematyczno Przyrodniczego AJD prezentowali swoje dokonania naukowe i organizacyjne w zakresie fizyki i astronomii. Na forum pikniku Dr Bogdan Wszolek przedstawił astronomiczną aktywność w AJD. Wspomnił o badaniach spektroskopowych środowiska międzygwiazdowego, prowadzonych przez siebie we współpracy z Francją, o funkcjonowaniu planetarium, o działających w Instytucie Fizyki stowarzyszeniach (Częstochowski Oddział PTMA oraz Astronomia Nova) oraz o Sekcji Astronomicznej Koła Naukowego Studentów. Członkinie Sekcji Astronomicznej, Agnieszka Debudej i Sylwia Kusiak, zaprezentowały odbyte ostatnio imprezy naukowe z ich udziałem. Obecni na pikniku studenci I roku fizyki mieli okazję zapisać się do Sekcji Astronomicznej. Imprezie towarzyszyło wyświetlanie seansów planetaryjnych, poczęstunek oraz wspólny śpiew przy akompaniamencie instrumentalnym. Organizacji pikniku przewodniczył dr Bogdan Wszolek. Koszty poczęstunku zostały pokryte przez JM Rektora AJD. Wiele prac pomocniczych wykonały studentki: Agnieszka Debudej, Sylwia Kusiak, Aleksandra Nabiałek, Anna Majtyka, Katarzyna Filipecka i Magdalena Pułanik.

Astronomia-nauka i wiara

Materiały z konferencji naukowej „Astronomia – nauka i wiara”, jaka odbyła się w listopadzie 2009 roku, zostały przygotowane do druku w postaci książki o tym samym tytule.

Książka zawiera w sumie 22 artykuły ujęte w cztery kategorie:

życie i działalność Księdza Bonawentury Metlera, między nauką i wiarą, wybrane zagadnienia astronomii współczesnej oraz nauczanie astronomii.

Koszty wydawnicze pokryła AJD.
Książka ukaże się na początku roku 2011.

